ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою факультету національної безпеки, права та міжнародних відносин
25 серпня 2025 р., протокол № 8
Голова Вченої ради
_____ Лариса СЕРГІЄНКО

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Міжнародна економічна безпека та експортний контроль»

для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «магістр»
спеціальності С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)»
спеціалізація С1.02 «Міжнародні економічні відносини»
освітня програма «Міжнародні економічні відносини»
факультет національної безпеки, права та міжнародних відносин
кафедра міжнародних відносин і політичного менеджменту

Схвалено на засіданні кафедри національної безпеки, публічного управління та адміністрування
25 серпня 2025 р.,
протокол № 7

Завідувач кафедри
_____ Світлана СВІРКО

Гарант освітньої програми
_____ Ірина АБРАМОВА

Розробник: доктор економічних наук, доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри національної безпеки, публічного управління та адміністрування Димитрій ГРИЦИШЕН
кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри національної безпеки, публічного управління та адміністрування Олена ДИКА

Житомир
2025 – 2026 н.р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Міжнародна економічна безпека та експортний контроль» для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «магістр» спеціальності С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)» спеціалізації С1.02 «Міжнародні економічні відносини» освітньої програми «Міжнародні економічні відносини», затверджена Вченою радою факультету національної безпеки, права та міжнародних відносин від 27 серпня 2025 р., протокол № 8.

1. Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь</td><td colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>денна форма здобуття вищої освіти</td><td>заочна форма здобуття вищої освіти</td></tr>
<tr><td>Кількість кредитів – 5</td><td>Галузь знань
С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»</td><td colspan="2">Обов’язкова</td></tr>
<tr><td>Модулів – 1</td><td rowspan="5">Спеціальність
С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)»</td><td colspan="2">Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Змістових модулів – 2</td><td>2</td><td>–</td></tr>
<tr><td colspan="2">Семестр</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Загальна кількість годин – 150</td><td>3</td><td>–</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лекції</td></tr>
<tr><td rowspan="8">Тижневих годин для денної форми навчання:
аудиторних – 9
самостійної роботи – 16</td><td rowspan="8">Освітній ступінь
«магістр»</td><td>24 год.</td><td>–</td></tr>
<tr><td colspan="2">Практичні</td></tr>
<tr><td>30 год.</td><td>–</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лабораторні</td></tr>
<tr><td>0 год.</td><td>–</td></tr>
<tr><td colspan="2">Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>96 год.</td><td>–</td></tr>
<tr><td colspan="2">Вид контролю: екзамен</td></tr>
</table>

Частка аудиторних занять і частка самостійної та індивідуальної роботи у загальному обсязі годин з навчальної дисципліни становить:

для денної форми здобуття вищої освіти – 36 % аудиторних занять, 64 % самостійної та індивідуальної роботи.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти системних знань щодо міжнародної економічної безпеки та ролі експортного контролю в її забезпеченні, принципів функціонування міжнародних, європейської та національної систем експортного контролю, санкційної політики, а також застосування процедур експортного контролю, оцінки ризиків міжнародної економічної діяльності та контролю міжнародних передач товарів, технологій і результатів наукової діяльності

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

– формування розуміння теоретичних засад міжнародної економічної безпеки та ролі експортного контролю у захисті економічних інтересів держави;

– вивчення системи міжнародних режимів експортного контролю, принципів і механізмів їх функціонування та впливу на міжнародну економічну безпеку;

– ознайомлення із системами експортного контролю Європейського Союзу та України, їх нормативно-правовим, інституційним і організаційним забезпеченням;

– оволодіння методологією та процедурами експортного контролю та формування здатності виявляти й оцінювати ризики міжнародної економічної діяльності;

– вивчення основних засад санкційної політики України, Європейського Союзу та Сполучених Штатів Америки, її взаємозв'язку з експортним контролем та міжнародною економічною безпекою;

– формування знань щодо організації, функціонування та оцінювання внутрішньофірмових систем експортного контролю як складової забезпечення економічної безпеки суб'єктів господарювання;

– формування здатності застосовувати процедури експортного контролю щодо наукоємних технологій і товарів подвійного використання та оцінювати ризики їх міжнародних передач;

– набуття знань і практичних навичок застосування експортного контролю у міжнародній науковій, проєктній та грантовій діяльності, зокрема під час міжнародного трансферу технологій, інформації та результатів досліджень.

Зміст навчальної дисципліни направлений на формування наступних **компетентностей**, визначених освітньо-професійною програмою «Міжнародні економічні відносини»:

ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

СК3. Здатність визначати й оцінювати прояви економічного глобалізму, виклики та дисбаланси глобального розвитку та їх вплив на міжнародні економічні відносини.

СК7. Здатність аналізувати й оцінювати геоекономічні стратегії країн з позиції національних економічних інтересів.

Отримані знання з навчальної дисципліни стануть складовими наступних **програмних результатів** навчання за спеціальністю С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини»:

РН2. Креативно мислити, проявляти гнучкість у прийнятті рішень на основі логічних аргументів та перевірених фактів в умовах обмеженого часу і ресурсів на

засадах використання різних діагностичних методологій провідних міжнародних організацій.

РН4. Приймати обґрунтовані рішення з проблем міжнародних економічних відносин за невизначених умов і вимог, працювати самостійно і в команді, брати на себе ініціативу та відповідальність, мотивувати та керувати роботою інших для досягнення поставлених цілей, забезпечувати якість виконуваних робіт, аргументувати результативність економічної діяльності у мінливому середовищі.

РН6. Аналізувати нормативно-правові документи, оцінювати аналітичні звіти, грамотно використовувати нормативно-розпорядчі документи та довідкові матеріали, вести прикладні аналітичні розробки, професійно готувати аналітичні матеріали.

РН12. Визначати геоекономічні стратегії країн та їхні регіональні економічні пріоритети з урахуванням національних економічних інтересів і безпекової компоненти міжнародних економічних відносин у контексті глобальних проблем людства й асиметричності розподілу світових ресурсів.

Під час вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти зможуть отримати додатково наступні Soft skills:

– *комунікативні навички*: письмове, вербальне й невербальне спілкування; вести дискусію і відстоювати свою позицію; навички працювати в команді;

– *уміння виступати привселюдно*: навички, необхідні для виступів на публіці; навички проведення презентації;

– *керування часом:* уміння справлятися із завданнями вчасно;

– *гнучкість і адаптивність:* гнучкість, адаптивність і здатність змінюватися; уміння аналізувати ситуацію, орієнтування на вирішення проблеми;

– *лідерські якості*: уміння спокійно працювати в напруженому середовищі; уміння ухвалювати рішення; уміння ставити мету, планувати діяльність;

– *особисті якості:* креативне й критичне мислення; етичність, чесність, терпіння, повага до оточуючих.

3. Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1

Змістовий модуль 1. Теоретичні, правові та організаційні засади міжнародної економічної безпеки й експортного контролю

Тема 1. Теоретичні засади міжнародної економічної безпеки (ЗК 3, СК 3, СК 7, РН 2, РН 4, РН 12)

1. Сутність, принципи та складові міжнародної економічної безпеки
2. Передумови формування та еволюції експортного контролю
3. Економічні інтереси держави у системі міжнародних економічних відносин
4. Загрози та ризики міжнародній економічній безпеці в умовах глобалізації та геоекономічної конкуренції
5. Економічна залежність, критичні ресурси, технології та ланцюги постачання як чинники економічної безпеки
6. Експортний контроль як інструмент забезпечення міжнародної та національної економічної безпеки

Тема 2. Система міжнародних режимів експортного контролю (ЗК 3, СК 3, СК 7, РН 2, РН 6, РН 12)

1. Сутність, мета та принципи функціонування міжнародних режимів експортного контролю
2. Особливості функціонування Вассенаарської домовленості
3. Діяльність Групи ядерних постачальників та Комітету Цангера у сфері ядерного експортного контролю
4. Механізми експортного контролю в межах Австралійської групи
5. Особливості функціонування Режиму контролю за ракетними технологіями
6. Імплементація вимог міжнародних режимів у національні системи експортного контролю
7. Участь України в міжнародних режимах експортного контролю
8. Вплив міжнародних режимів експортного контролю на міжнародну торгівлю, технологічне співробітництво та економічну безпеку держав

Тема 3. Система експортного контролю Європейського Союзу (ЗК 3, СК 3, СК 7, РН 2, РН 6, РН 12)

1. Нормативно-правове регулювання експортного контролю в країнах Європейського Союзу
2. Інституційне забезпечення експортного контролю в Європейському Союзі
3. Експортний контроль у системі економічної та технологічної безпеки ЄС
4. Практика держав-членів Європейського Союзу в сфері експортного контролю

Тема 4. Державний експортний контроль у системі економічної безпеки України (ЗК 3, СК 7, РН 2, РН 4, РН 6, РН 12)

1. Становлення та нормативно-правові засади системи державного

експортного контролю України

2. Суб'єкти державного експортного контролю в Україні

3. Об'єкти державного експортного контролю та порядок ідентифікації контрольованих товарів

4. Дозвільна система та порядок здійснення міжнародних передач контрольованих товарів

5. Контроль за дотриманням вимог експортного контролю та відповідальність за їх порушення

6. Відповідність системи експортного контролю України нормативно-правовим вимогам та стандартам Європейського Союзу

7. Європейська інтеграція та напрями розвитку системи державного експортного контролю України

8. Роль державного експортного контролю у захисті економічних та безпекових інтересів України

Тема 5. Механізм експортного контролю та оцінювання ризиків міжнародної економічної діяльності (ЗК 3, СК 3, СК 7, РН 2, РН 4, РН 6, РН 12)

1. Механізм та основні етапи здійснення експортного контролю

2. Ідентифікація товарів військового призначення та подвійного використання

3. Ліцензування міжнародних передач контрольованих товарів

4. Перевірка контрагентів, кінцевих користувачів та кінцевого використання підконтрольних товарів

5. Санкційні та регуляторні ризики міжнародних економічних операцій

6. Оцінка ризиків міжнародних передач для забезпечення економічної безпеки суб'єктів господарювання

7. Економічні наслідки порушення вимог експортного контролю для суб'єктів господарювання.

Тема 6. Санкційні політики України, Європейського Союзу та Сполучених Штатів Америки (ЗК 3, СК 3, СК 7, РН 2, РН 4, РН 6, РН 12)

1. Сутність, цілі та місце економічних санкцій у системі міжнародної економічної безпеки

2. Правові та інституційні засади санкційної політики України

3. Механізми формування та реалізації санкційної політики Європейського Союзу

4. Система економічних і торговельних санкцій Сполучених Штатів Америки

5. Взаємозв'язок санкційної політики та механізмів експортного контролю

6. Міжнародна координація санкцій, запобігання їх обходу та відповідальність суб'єктів міжнародної економічної діяльності

Тема 7. Внутрішньофірмові системи експортного контролю (ЗК 3, СК 7, РН 2, РН 4, РН 6)

1. Сутність, мета та принципи функціонування внутрішньофірмових систем експортного контролю
2. Організація внутрішньофірмових систем експортного контролю
3. Процедурне забезпечення внутрішньофірмової системи експортного контролю
4. Оцінка внутрішньофірмових систем експортного контролю
5. Внутрішньофірмові системи експортного контролю як складова забезпечення економічної безпеки підприємства

Змістовий модуль 2. Економічна безпека міжнародних передач у науковій, інноваційній і проєктній діяльності

Тема 8. Експортний контроль за наукоємними технологіями та товарами подвійного використання (ЗК 3, СК 3, СК 7, РН 2, РН 4, РН 6, РН 12)

1. Наукоємні технології як чинник міжнародної економічної і технологічної безпеки
2. Ідентифікація та класифікація наукоємних технологій і товарів подвійного використання
3. Особливості контролю експорту, реекспорту та інших міжнародних передач наукоємних технологій
4. Експортний контроль програмного забезпечення, технологій, технічної допомоги та нематеріальних передач
5. Контроль кінцевого використання та кінцевих користувачів товарів і технологій подвійного використання
6. Ризики незаконного трансферу та обходу обмежень у сфері високих технологій

Тема 9. Експортний контроль міжнародних передач у інноваційній і проєктній діяльності (ЗК 3, СК 3, РН 2, РН 4, РН 6)

1. Міжнародна наукова та проєктна діяльність у системі трансферу знань і технологій
2. Ідентифікація об’єктів експортного контролю в міжнародних наукових і дослідницьких проєктах
3. Ризики передачі технологій, технічної інформації та результатів досліджень іноземним партнерам
4. Експортний контроль у міжнародних грантових програмах, наукових консорціумах і спільних дослідницьких проєктах
5. Економічні, технологічні та репутаційні ризики міжнародного наукового співробітництва
6. Захист результатів досліджень, технологій та інтелектуального потенціалу в міжнародних проєктах
7. Внутрішні процедури експортного контролю в університетах, наукових установах та дослідницьких організаціях

4. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Змістові модулі і теми	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	лекції	практичні	самостійна робота	усього	лекції	практичні	самостійна робота
МОДУЛЬ 1								
Змістовий модуль 1. Теоретичні, правові та організаційні засади міжнародної економічної безпеки й експортного контролю								
Тема 1. Теоретичні засади міжнародної економічної безпеки	16	2	2	12	–	–	–	–
Тема 2. Система міжнародних режимів експортного контролю	16	4	4	8	–	–	–	–
Тема 3. Система експортного контролю Європейського Союзу	16	2	2	12	–	–	–	–
Тема 4. Державний експортний контроль у системі економічної безпеки України	16	4	4	8	–	–	–	–
Тема 5. Механізм експортного контролю та оцінювання ризиків міжнародної економічної діяльності	18	2	4	12	–	–	–	–
Тема 6. Санкційні політики України, Європейського Союзу та Сполучених Штатів Америки	16	2	2	12	–	–	–	–
Тема 7. Внутрішньофірмові системи експортного контролю	18	2	4	12	–	–	–	–
Модульний контроль 1	1	–	1	–	–	–	–	–
Разом за змістовий модуль 1	117	18	23	76	–	–	–	–
Змістовий модуль 2. Економічна безпека міжнародних передач у науковій, інноваційній і проєктній діяльності								
Тема 8. Експортний контроль за наукоємними технологіями та товарами подвійного використання	16	4	4	8	-	-	-	-
Тема 9. Експортний контроль міжнародних передач у інноваційній і проєктній діяльності	16	2	2	12	-	-	-	-
Модульний контроль 2	1	–	1	–	-	-	-	-
Разом за змістовий модуль 2	33	6	7	20	-	-	-	-
ВСЬОГО	150	24	30	96	-	-	-	-

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	К-сть годин	
		денна форма	заочна форма
МОДУЛЬ 1			
Змістовий модуль 1. Теоретичні, правові та організаційні засади міжнародної економічної безпеки й експортного контролю			
1	**Тема 1.** Теоретичні засади міжнародної економічної безпеки	2	–
2	**Тема 2.** Система міжнародних режимів експортного контролю	4	–
3	**Тема 3.** Система експортного контролю Європейського Союзу	2	–
4	**Тема 4.** Державний експортний контроль у системі економічної безпеки України	4	–
5	**Тема 5.** Механізм експортного контролю та оцінювання ризиків міжнародної економічної діяльності	4	–
6	**Тема 6.** Санкційні політики України, Європейського Союзу та Сполучених Штатів Америки	2	–
7	**Тема 7.** Внутрішньофірмові системи експортного контролю	4	–
8	Модульний контроль 1	1	–
Змістовий модуль 2. Економічна безпека міжнародних передач у науковій, інноваційній і проєктній діяльності			
9	**Тема 8.** Експортний контроль за наукоємними технологіями та товарами подвійного використання	4	–
10	**Тема 9.** Експортний контроль міжнародних передач у інноваційній і проєктній діяльності	2	–
11	Модульний контроль 2	1	–
	РАЗОМ	30	–

6. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	К-сть годин	
		денна форма	заочна форма
1	2	3	4
Модуль 1			
Змістовий модуль 1. Теоретичні, правові та організаційні засади міжнародної економічної безпеки й експортного контролю			
1	**Тема 1.** Теоретичні засади міжнародної економічної безпеки Геоекономічні стратегії держав у системі міжнародної економічної безпеки; Асиметричність розподілу світових ресурсів та її вплив на міжнародну економічну безпеку; Трансформація глобальних ланцюгів постачання під впливом геоекономічних і безпекових чинників	12	–
2	**Тема 2.** Система міжнародних режимів експортного контролю Формування та актуалізація контрольних списків міжнародних режимів експортного контролю; Імплементація рекомендацій міжнародних режимів експортного контролю в національне законодавство; Сучасні тенденції розвитку міжнародних режимів експортного контролю в умовах технологічних і безпекових викликів	8	–
3	**Тема 3.** Система експортного контролю Європейського Союзу Особливості функціонування систем експортного контролю держав –	12	–

№ з/п	Назва теми	К-сть годин	
		денна форма	заочна форма
1	2	3	4
	членів ЄС; Загальні, глобальні та індивідуальні дозволи на експорт товарів подвійного використання в ЄС; Експортний контроль у системі економічної та технологічної безпеки Європейського Союзу		
4	**Тема 4.** Державний експортний контроль у системі економічної безпеки України Інституційна взаємодія суб'єктів системи державного експортного контролю; Державний нагляд і контроль за дотриманням вимог законодавства у сфері експортного контролю; Напрями адаптації системи державного експортного контролю України до норм і практик Європейського Союзу	8	–
5	**Тема 5.** Механізм експортного контролю та оцінювання ризиків міжнародної економічної діяльності Інституційна взаємодія суб'єктів системи державного експортного контролю; Державний нагляд і контроль за дотриманням вимог законодавства у сфері експортного контролю	12	–
6	**Тема 6.** Санкційні політики України, Європейського Союзу та Сполучених Штатів Америки Види економічних і торговельних санкцій та особливості їх застосування; Секторальні та персональні санкції у міжнародних економічних відносинах; Дотримання санкційних вимог у міжнародній економічній діяльності	12	–
7	**Тема 7.** Внутрішньофірмові системи експортного контролю Міжнародні підходи до формування внутрішніх програм відповідності у сфері експортного контролю; Управління експортно-контрольними ризиками в діяльності підприємства; Внутрішній аудит та оцінювання ефективності внутрішньофірмової системи експортного контролю; Навчання персоналу та формування культури експортного комплаєнсу	12	–
Змістовий модуль 2. Економічна безпека міжнародних передач у науковій, інноваційній і проєктній діяльності			
8	**Тема 8.** Експортний контроль за наукоємними технологіями та товарами подвійного використання Нематеріальні передачі технологій та особливості їх експортного контролю; Експортний контроль критичних технологій як інструмент економічної та технологічної безпеки держав; Ризики незаконного трансферу та реекспорту наукоємних технологій	8	–
9	**Тема 9.** Експортний контроль міжнародних передач у інноваційній і проєктній діяльності Перевірка іноземних партнерів та учасників міжнародних інноваційних і грантових проєктів; Ризики нематеріальної передачі технологій у діяльності університетів і наукових установ; Врахування вимог експортного контролю під час реалізації міжнародних освітніх і наукових програм	12	–
	РАЗОМ	**96**	–

7. Індивідуальні самостійні завдання
«Оцінювання економічних та експортно-контрольних ризиків міжнародної операції»
Кейс «Експорт верстата»

Українське підприємство А, яке виробляє промислове обладнання, отримало комерційну пропозицію щодо продажу верстата з програмним керуванням іноземній компанії В.

Вартість контракту становить 780 000 євро.

Іноземний покупець повідомив, що обладнання використовуватиметься для виготовлення деталей для цивільного машинобудування.

За документами покупець зареєстрований у Туреччині та спеціалізується на постачанні промислового обладнання. Водночас покупець зазначив, що фактичним кінцевим користувачем обладнання буде інша компанія В, яка здійснює виробничу діяльність у цій самій країні.

Покупець просить здійснити поставку протягом 20 днів, посилаючись на терміновість виробничого проєкту.

Оплата надходитиме не безпосередньо від покупця, а від компанії, зареєстрованої в іншій державі.

Покупець також просить після встановлення обладнання надати його працівникам:

– дистанційний доступ до технічної документації;

– програмне забезпечення;

– онлайн-консультації українських інженерів щодо налаштування обладнання.

При цьому покупець не надав детальної інформації про продукцію, яка виготовлятиметься на верстаті, а в документах зазначив лише «виробництво промислових компонентів». Керівництво підприємства А має прийняти рішення щодо укладення контракту.

Завдання для здобувачів:

Підготуйте аналітичний звіт від особи працівника відділу експортного контролю щодо доцільності такої операції за наступним планом.

Структура звіту	*Питання, які доцільно розглянути*
1	*2*
1. Оцінка економічних та безпекових умов та визначення рівня ризику	Аналіз складових: – країна призначення; – характер торговельно-економічних відносин; – геополітичні ризики; – регуляторне середовище; – можливі ризики подальшого реекспорту; – значення технології для економічної та технологічної безпеки
2. Ідентифікація об’єкта експортного контролю	Визначення усіх об’єктів, які фактично передаються іноземному партнеру
3. Ідентифікація товару	Порівняння технічних характеристик верстата з актуальними

	контрольними списками з метою встановлення: – чи може обладнання належати до товарів подвійного використання; – які технічні параметри є визначальними; – яких даних недостатньо для остаточної класифікації; – які документи необхідно отримати від технічного підрозділу підприємства
4. Визначення міжнародного режиму	Встановлення, положення якого міжнародного режиму експортного контролю потенційно стосуються такого роду верстатів і пов'язаних технологій
5. Аналіз нормативно-правових вимог	Аналіз: – Закону України «Про державний контроль за міжнародними передачами товарів військового призначення та подвійного використання»; – відповідних постанов Кабінету Міністрів України; – актуальних контрольних списків; – Regulation (EU) 2021/821 (для порівняння з підходом ЄС); – документів відповідного міжнародного режиму
6. Перевірка контрагента	Провести due diligence покупця та кінцевого користувача, а саме: реєстрацію; види діяльності; структуру власності; пов'язаних осіб; репутацію; санкційний статус; попередню діяльність; зв'язки з оборонним сектором
7. Виявлення ознак ризикової операції	Встановити потенційні ознаки ризикової операції: – покупець і кінцевий користувач не збігаються; – платником виступає третя компанія; – покупець наполягає на прискореній поставці; – нечітко сформульоване кінцеве використання; – високоточне обладнання може мати подвійне використання; – передбачається передача не лише обладнання, а й технологічної інформації; – запитується дистанційний доступ; – можливе передавання креслень; – передбачені технічні консультації інженерів.
8. Матриця ризиків	Визначити можливі ризики та оцінити їх від 1 до 10, а також запропонувати заходи щодо їх усунення
9. Формулювання рішення	Обрати один з трьох можливих варіантів рішень з відповідною аргументацією: – Сценарій А – здійснення операції; – Сценарій Б – умовне погодження; – Сценарій В – відмова від операції

8. Методи навчання

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються методи навчання, що сприяють досягненню відповідних програмних результатів.

Результат навчання	Методи навчання
РН2. Креативно мислити, проявляти гнучкість у прийнятті рішень на основі логічних аргументів та перевірених фактів в умовах обмеженого часу і ресурсів на засадах використання різних діагностичних методологій провідних міжнародних організацій	– проблемні лекції; – кейс-метод; – ситуаційний аналіз; – дискусії; – мозковий штурм; – моделювання професійних ситуацій; – презентація та захист індивідуальних і командних рішень – робота в малих групах
РН4. Приймати обґрунтовані рішення з проблем міжнародних економічних відносин за невизначених умов і вимог, працювати самостійно і в команді, брати на себе ініціативу та відповідальність, мотивувати та керувати роботою інших для досягнення поставлених цілей, забезпечувати якість виконуваних робіт, аргументувати результативність економічної діяльності у мінливому середовищі	– проблемні лекції; – кейс-метод; – ситуаційний аналіз; – дискусії; – мозковий штурм; – моделювання професійних ситуацій; – презентація та захист індивідуальних і командних рішень – робота в малих групах
РН6. Аналізувати нормативно-правові документи, оцінювати аналітичні звіти, грамотно використовувати нормативно-розпорядчі документи та довідкові матеріали, вести прикладні аналітичні розробки, професійно готувати аналітичні матеріали	– проблемні лекції; – кейс-метод; – ситуаційний аналіз; – дискусії; – мозковий штурм; – моделювання професійних ситуацій; – презентація та захист індивідуальних і командних рішень – робота в малих групах
РН12. Визначати геоекономічні стратегії країн та їхні регіональні економічні пріоритети з урахуванням національних економічних інтересів і безпекової компоненти міжнародних економічних відносин у контексті глобальних проблем людства й асиметричності розподілу світових ресурсів.	– проблемні лекції; – кейс-метод; – ситуаційний аналіз; – дискусії; – мозковий штурм; – моделювання професійних ситуацій; – презентація та захист індивідуальних і командних рішень – робота в малих групах

9. Методи контролю

Перевірка досягнення програмних результатів навчання здійснюється з використанням наступних методів.

Результат навчання	Методи контролю
РН2. Креативно мислити, проявляти гнучкість у прийнятті рішень на основі логічних аргументів та перевірених фактів в умовах обмеженого часу і ресурсів на	– Усне та письмове опитування; – Тестовий контроль; – Перевірка виконання ситуаційних і проблемно-аналітичних завдань;

Результат навчання	Методи контролю
засадах використання різних діагностичних методологій провідних міжнародних організацій	– Перевірка виконання та захист індивідуальних завдань – Самооцінювання та взаємооцінювання – Перевірка виконання завдань модульного контролю – Екзамен
РН4. Приймати обґрунтовані рішення з проблем міжнародних економічних відносин за невизначених умов і вимог, працювати самостійно і в команді, брати на себе ініціативу та відповідальність, мотивувати та керувати роботою інших для досягнення поставлених цілей, забезпечувати якість виконуваних робіт, аргументувати результативність економічної діяльності у мінливому середовищі	– Усне та письмове опитування; – Тестовий контроль; – Перевірка виконання ситуаційних і проблемно-аналітичних завдань; – Перевірка виконання та захист індивідуальних завдань – Самооцінювання та взаємооцінювання – Перевірка виконання завдань модульного контролю – Екзамен
РН6. Аналізувати нормативно-правові документи, оцінювати аналітичні звіти, грамотно використовувати нормативно-розпорядчі документи та довідкові матеріали, вести прикладні аналітичні розробки, професійно готувати аналітичні матеріали	– Усне та письмове опитування; – Тестовий контроль; – Перевірка виконання ситуаційних і проблемно-аналітичних завдань; – Перевірка виконання та захист індивідуальних завдань – Самооцінювання та взаємооцінювання – Перевірка виконання завдань модульного контролю – Екзамен
РН12. Визначати геоекономічні стратегії країн та їхні регіональні економічні пріоритети з урахуванням національних економічних інтересів і безпекової компоненти міжнародних економічних відносин у контексті глобальних проблем людства й асиметричності розподілу світових ресурсів.	– Усне та письмове опитування; – Тестовий контроль; – Перевірка виконання ситуаційних і проблемно-аналітичних завдань; – Перевірка виконання та захист індивідуальних завдань – Самооцінювання та взаємооцінювання – Перевірка виконання завдань модульного контролю – Екзамен

10. Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Державному університеті «Житомирська політехніка» та розподілу балів, що наведений нижче.

Система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни включає:

– поточний, модульний та підсумковий контроль – для здобувачів денної форми здобуття вищої освіти;

– поточний та підсумковий контроль – для здобувачів заочної форми здобуття вищої освіти.

Поточний контроль проводиться для оцінювання рівня засвоєння знань, формування умінь і навичок здобувачів вищої освіти впродовж вивчення ними матеріалу модуля (змістових модулів) навчальної дисципліни. Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять.

Модульний контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти за модуль (змістові модулі) навчальної дисципліни. Модульний контроль проводиться під час навчального заняття після завершення вивчення матеріалу модуля (змістових модулів) навчальної дисципліни. Модульний контроль здійснюється у формі написання модульної контрольної роботи.

Підсумковий контроль проводиться для підсумкового оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни. Підсумковий контроль здійснюється після завершення вивчення навчальної дисципліни. Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену. Процедура складання екзамену визначена у Положенні про організацію освітнього процесу у Державному університеті «Житомирська політехніка».

Розподіл балів з навчальної дисципліни

Види робіт здобувача вищої освіти	Кількість балів за семестр
Для здобувача денної форми здобуття вищої освіти	
Виконання завдань поточного контролю	60
Виконання завдань модульного або підсумкового контролю	40
Підсумкова семестрова оцінка	**100**
Для здобувача заочної форми здобуття вищої освіти	
Виконання завдань поточного контролю	–
Виконання завдань підсумкового контролю	–
Підсумкова семестрова оцінка	–

Розподіл балів за виконання завдань поточного контролю

Види робіт здобувача вищої освіти	Кількість балів за семестр	
	денна форма	заочна форма
Виконання завдань під час навчальних занять	40	–
Виконання та захист індивідуальних самостійних завдань	20	–
Разом за виконання завдань поточного контролю	**60**	–

Розподіл балів за виконання завдань під час навчальних занять

Види робіт здобувача вищої освіти	Кількість балів за семестр	
	денна форма	заочна форма
Виступи на заняттях	15	–
Участь у дискусії, обговорення питань	10	–
Виконання практичних та ситуаційних завдань, вправ	15	–
Разом за виконання завдань під час навчальних занять	**40**	–

З метою застосування цілих чисел для оцінювання результатів роботи здобувачів під час навчальних занять може використовуватися 100-бальна шкала оцінювання щодо кожного окремо виду робіт. Розрахунок загальної кількості балів, які здобувач може набрати за результатами роботи під час навчальних занять протягом семестру, проводиться за формулою:

$$Р_{НЗ} = \sum(Р_i \times ВК_i) \times К_{НЗ}, \quad (1)$$

де $Р_{НЗ}$ – загальна кількість балів, набраних здобувачем за виконання завдань під час навчальних занять за семестр;

$Р_i$ – кількість набраних здобувачем балів за семестр за виконання і-го виду робіт під час навчальних занять (за 100-бальною шкалою);

$ВК_i$ – ваговий коефіцієнт за виконання і-го виду робіт під час навчальних занять. Значення вагових коефіцієнтів розраховуються шляхом ділення кількості балів, яка передбачена за виконання окремого виду робіт під час навчальних занять, на сумарну кількість балів за виконання усіх видів робіт під час навчальних занять за семестр;

$К_{НЗ}$ – коригувальний коефіцієнт, який визначається шляхом ділення кількості балів, що передбачена за виконання завдань під час навчальних занять за семестр, на 100 балів.

Розподіл балів за виконання завдань модульного контролю

Види робіт здобувача денної форми здобуття вищої освіти	Кількість балів за семестр
Виконання завдань модульного контролю 1	20
Виконання завдань модульного контролю 2	20
Разом за виконання завдань модульного контролю	**40**

Якщо здобувач денної форми здобуття вищої освіти виконав необхідні для досягнення результатів навчання з дисципліни завдання, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни та/або відповідними методичними рекомендаціями, склав модульний контроль і набрав у сумі 60 балів або більше, він може погодити дану оцінку в електронному кабінеті і вона стане семестровою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни.

Якщо здобувач денної форми здобуття вищої освіти під час вивчення навчальної дисципліни виконав необхідні для досягнення результатів навчання з дисципліни завдання, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни

та/або відповідними методичними рекомендаціями, і набрав 60 балів або більше та бажає покращити свій результат успішності, він проходить процедуру підсумкового контролю у формі екзамену. Набрані бали за виконання завдань підсумкового контролю, а також бали за поточний контроль сумуються і формується семестрова оцінка з навчальної дисципліни. Бали, які здобувач вищої освіти набрав за виконання завдань модульного контролю, при цьому не враховуються під час розрахунку семестрової оцінки з навчальної дисципліни.

У здобувача заочної форми здобуття вищої освіти семестрова оцінка за вивчення навчальної дисципліни формується як сума кількості балів за поточний контроль і кількості балів за підсумковий контроль.

Здобувач вищої освіти допускається до процедури підсумкового контролю у формі екзамену, якщо виконав необхідні для досягнення результатів навчання з дисципліни завдання, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни та/або відповідними методичними рекомендаціями, і за поточний контроль у сумі набрав 36 балів або більше.

Якщо здобувач вищої освіти за результатами поточного контролю набрав 25-35 балів, він отримує право за власною заявою опанувати окремі теми (змістові модулі) навчальної дисципліни понад обсяги, встановлені навчальним планом освітньої програми. Вивчення окремих складових навчальної дисципліни понад обсяги, встановлені навчальним планом освітньої програми, здійснюється у вільний від занять здобувача вищої освіти час.

Якщо здобувач вищої освіти за результатами поточного контролю набрав від 0 до 24 балів (включно), він вважається таким, що не виконав вимоги робочої програми навчальної дисципліни та має академічну заборгованість. Здобувач вищої освіти отримує право за власною заявою опанувати навчальну дисципліну у наступному семестрі понад обсяги, встановлені навчальним планом освітньої програми.

Процедура надання додаткових освітніх послуг здобувачу вищої освіти з метою вивчення навчального матеріалу дисципліни понад обсяги, встановлені навчальним планом освітньої програми, визначена у Положенні про надання додаткових освітніх послуг здобувачам вищої освіти в Державному університеті «Житомирська політехніка».

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті в рамках окремих тем навчальної дисципліни, здійснюється викладачем за зверненням здобувача вищої освіти та представленням документів, які підтверджують результати навчання (сертифікати, свідоцтва, скріншоти тощо). Рішення про визнання та оцінка за відповідну частину освітнього компонента приймається викладачем за результатами співбесіди зі здобувачем вищої освіти.

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній

освіті в рамках цілого освітнього компонента, здійснюється за процедурою, яка визначена у Положенні про організацію освітнього процесу у Державному університеті «Житомирська політехніка».

Шкала оцінювання

Шкала ЄКТС	Національна шкала	100-бальна шкала
A	Відмінно	90-100
B	Добре	82-89
C		74-81
D	Задовільно	64-73
E		60-63
FX	Незадовільно	35-59
F		0-34

11. Глосарій

№ з/п	Термін державною мовою	Відповідник англійською мовою
1.	Австралійська група	Australian Group
2.	Безпека наукових досліджень	Research Security
3.	Брокерська діяльність	Brokering Activities
4.	Вассенаарська домовленість	Wassenaar Arrangement
5.	Внутрішній аудит експортного контролю	Internal Export Control Audit
6.	Внутрішньофірмова система експортного контролю	Internal Export Control System
7.	Внутрішня програма відповідності	Internal Compliance Programme
8.	Всеохоплюючий контроль	Catch-All Control
9.	Гармонізація законодавства	Harmonisation of Legislation
10.	Генеральний дозвіл	General Export Authorisation
11.	Геоекономічна конкуренція	Geoeconomic Competition
12.	Глобальний дозвіл	Global Export Authorisation
13.	Глобальні економічні ризики	Global Economic Risks
14.	Група ядерних постачальників	Nuclear Suppliers Group
15.	Державний експортний контроль	State Export Control
16.	Дозвіл на експорт	Export Authorisation
17.	Документування експортних операцій	Export Transaction Record-Keeping
18.	Дослідження подвійного використання	Dual-Use Research
19.	Економічна загроза	Economic Threat
20.	Економічна залежність	Economic Dependence
21.	Економічна стійкість	Economic Resilience
22.	Економічний ризик	Economic Risk
23.	Економічні інтереси держави	National Economic Interests
24.	Економічні санкції	Economic Sanctions
25.	Експорт	Export
26.	Експортний комплаєнс	Export Compliance
27.	Експортний контроль	Export Control
28.	Експортні обмеження	Export Restrictions
29.	Захист результатів досліджень	Protection of Research Results
30.	Ідентифікація товарів	Item Identification

№ з/п	Термін державною мовою	Відповідник англійською мовою
31.	Імплементація вимог експортного контролю	Implementation of Export Control Requirements
32.	Імпорт	Import
33.	Індивідуальний дозвіл	Individual Export Authorisation
34.	Інтелектуальна власність	Intellectual Property
35.	Кінцеве використання	End Use
36.	Кінцевий користувач	End User
37.	Класифікація товарів	Item Classification
38.	Комітет Цангера	Zangger Committee
39.	Компетентний орган експортного контролю	Competent Export Control Authority
40.	Комплаєнс-ризик	Compliance Risk
41.	Контроль доступу до технологій	Technology Access Control
42.	Контрольний список	Control List
43.	Контрольовані технології	Controlled Technologies
44.	Контрольовані товари	Controlled Items
45.	Критична сировина	Critical Raw Materials
46.	Критичні ресурси	Critical Resources
47.	Критичні технології	Critical Technologies
48.	Ланцюги постачання	Supply Chains
49.	Ліцензування	Licensing
50.	Міжнародна грантова діяльність	International Grant Activities
51.	Міжнародна економічна безпека	International Economic Security
52.	Міжнародна економічна діяльність	International Economic Activity
53.	Міжнародна передача товарів	International Transfer of Items
54.	Міжнародна система експортного контролю	International Export Control System
55.	Міжнародна торгівля	International Trade
56.	Міжнародне наукове співробітництво	International Scientific Cooperation
57.	Міжнародне технологічне співробітництво	International Technological Cooperation
58.	Міжнародний науковий проєкт	International Research Project
59.	Міжнародний режим експортного контролю	Multilateral Export Control Regime
60.	Міжнародний трансфер технологій	International Technology Transfer
61.	Міжнародні санкції	International Sanctions
62.	Належна перевірка	Due Diligence
63.	Науковий консорціум	Research Consortium
64.	Наукоємні технології	Knowledge-Intensive Technologies
65.	Національна економічна безпека	National Economic Security
66.	Національна система експортного контролю	National Export Control System
67.	Нематеріальна передача технологій	Intangible Technology Transfer
68.	Нерозповсюдження	Non-Proliferation
69.	Обхід санкцій	Sanctions Evasion
70.	Ознаки ризикової операції	Red Flags
71.	Оцінювання ризиків	Risk Assessment
72.	Перевірка кінцевого використання	End-Use Verification
73.	Перевірка кінцевого користувача	End-User Verification

№ з/п	Термін державною мовою	Відповідник англійською мовою
74.	Перевірка контрагента	Counterparty Screening
75.	Програмне забезпечення подвійного використання	Dual-Use Software
76.	Регламент Європейського Союзу	European Union Regulation
77.	Реекспорт	Re-export
78.	Режим контролю за ракетними технологіями	Missile Technology Control Regime
79.	Ризик міжнародної передачі	International Transfer Risk
80.	Ризик перенаправлення товарів	Diversion Risk
81.	Санкційна політика	Sanctions Policy
82.	Санкційний ризик	Sanctions Risk
83.	Санкційний скринінг	Sanctions Screening
84.	Санкційний список	Sanctions List
85.	Секторальні санкції	Sectoral Sanctions
86.	Сертифікат кінцевого споживача	End-User Certificate
87.	Система експортного контролю Європейського Союзу	European Union Export Control System
88.	Стійкість ланцюгів постачання	Supply Chain Resilience
89.	Стратегічна автономія	Strategic Autonomy
90.	Технічна допомога	Technical Assistance
91.	Технічна інформація	Technical Information
92.	Технологічна безпека	Technology Security
93.	Тимчасове ввезення	Temporary Import
94.	Тимчасове вивезення	Temporary Export
95.	Товари військового призначення	Military Items
96.	Товари подвійного використання	Dual-Use Items
97.	Торговельні санкції	Trade Sanctions
98.	Транзит	Transit
99.	Трансфер технологій	Technology Transfer
100.	Цифрова передача технологій	Digital Technology Transfer

12. Рекомендована література

Основна література

1. Вакун О.В. Державний експортний контроль за товарами військового призначення та подвійного використання: монографія. Житомир: ТОВ «Видавничий дім “Бук-Друк”». 2025. 300 с.

2. Експортний контроль в системі міжнародної безпеки : навч. посіб. / Галака С.П., Гришуткін О.М., Кондратов С.І., Перепелиця Г.М., Сівер О.І. Київ : КВІЦ, 2013. 368 с.

3. Ярошевська Т. В. Охорона промислової власності в Україні в умовах європейської інтеграції : монографія. Кам’янське: ДДТУ, 2017. 452 с.

4. Ярусевич Є.Ю. Адміністративно-правове регулювання державного експортного контролю за товарами військового призначення та подвійного використання: дис. …д.ф.: 081. Суми, 2021. 199 с.

Допоміжна література

1. Бенедик Я.С. Вплив міжнародних механізмів контролю за трансфером товарів і технологій подвійного призначення на розвиток національних регуляторних інструментів у відповідній сфері. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2024. Вип. 84, Ч. 4. С. 215-222. URL: https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2024/09/31-3.pdf
2. Вакун О.В. Системний підхід до державного експортного контролю в забезпеченні складових національної безпеки. Публічне управління і адміністрування в Україні. 2024. № 43. С. 98–103.
3. Дика О.С., Вакун О. В. Світові та національні тенденції експорту та імпорту зброї в контексті розвитку державного експортного контролю. Економіка, управління та адміністрування. 2024. № 4(110). С. 229-240. URL: https://ema.ztu.edu.ua/article/view/338804
4. Мазур І., Желізко Ю. Експортний контроль за товарами (технологіями) подвійного використання в системі економічної безпеки України. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка. 2024. № 1(224). С. 55-62.
5. Договір про всеосяжну заборону ядерних випробувань: ратифіковано Законом України № 2107-III від 16.11.2000 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/anot/2107-14
6. Закон України “Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій” від 14.09.2006 № 143-V. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/143-16#Text
7. Постанова Верховної Ради “Про Концепцію оборони та будівництва Збройних Сил України від 11.10.1991 р. N 1659-XII 11 жовтня 1991 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1659-12#Text
8. Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій. Закон України від 14.09.2006 № 143-V
9. Про державний контроль за міжнародними передачами товарів військового призначення та подвійного використання (із змінами): Закон України від 20.02.2003 р. № 549-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/549-15#Text
10. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо створення суб’єктами здійснення міжнародних передач товарів систем внутрішньофірмового експортного контролю: Наказ Держекспортконтролю України від 17.11.2006 р. № 412. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0412610-06#Text
11. Про затвердження Положення про Державну службу експортного контролю України: Постанова КМУ від 31.03.2015 р. № 159. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/159-2015-%D0%BF#Text
12. Про затвердження Порядку державної атестації системи внутрішньофірмового експортного контролю, створеної суб’єктом здійснення міжнародних передач товарів: Постанова КМУ від 17.07.2003 р. № 1080. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1080-2003-%D0%BF#Text

13. Про затвердження Порядку здійснення державного контролю за міжнародними передачами товарів подвійного використання: Постанова КМУ від 28.01.2004 р. № 86. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/86-2004-%D0%BF#Text

14. Про санкції : Закон України від 14.08.2014 № 1644-VII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1644-18#Text

15. A Framework for OFAC Compliance Commitments / U.S. Department of the Treasury, Office of Foreign Assets Control. 2019. 12 p. URL: https://ofac.treasury.gov/media/16331/download

16. Council Regulation (EU) No 833/2014 of 31 July 2014 concerning restrictive measures in view of Russia's actions destabilising the situation in Ukraine. URL: https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2014/833/oj/eng

17. Codified version of the Treaty Establishing the European Community. Official Journal of the European Communities. 31.08.1992. P. 44. URL: http://data.europa.eu/eli/treaty/tec_1992/art_113/oj

18. Regulation (EU) 2021/821 of the European Parliament and of the Council of 20 May 2021 setting up a Union regime for the control of exports, brokering, technical assistance, transit and transfer of dual-use items (recast) [Electronic resource]. – Access mode : https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2021/821/oj/eng

19. Regulation (EU) No 1232/2011 Of The European Parliament And Of The Council Of 16 November 2011 / Official Journal of the European Union [Electronic resource]. – Access mode : https://www.mi.government.bg/file/2012/08/file-433-1-1709.pdf

13. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. База даних «Законодавство України» Верховної Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/.
2. EUR-Lex – офіційна база законодавства Європейського Союзу. URL: https://eur-lex.europa.eu/.
3. Електронний архів Державного університету «Житомирська політехніка». URL: https://eztuir.ztu.edu.ua/.
4. Наукові ресурси Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. URL: https://www.nbuv.gov.ua/node/1539.
5. EconPapers (RePEc) – база наукових публікацій з економіки. URL: https://econpapers.repec.org/.
6. DOAJ (Directory of Open Access Journals) – каталог наукових журналів і статей відкритого доступу. URL: https://doaj.org/.
7. Державна служба статистики України. URL: https://stat.gov.ua/uk.
8. Eurostat – статистична база даних Європейського Союзу. URL: https://ec.europa.eu/eurostat/web/main/data/database.
9. World Bank Open Data – відкриті статистичні дані Світового банку. URL: https://data.worldbank.org/.